

BERGERAC doet de luiken open

TEKST & FOTOGRAFIE: RONALD DE GROOT

Veel wijnliefhebbers zijn geneigd Bergerac af te doen als aanhangsel van Bordeaux. Met nogal gewone wijnen, waar je hart niet sneller van gaat kloppen. Maar zo gewoontjes is Bergerac helemaal niet. De wijnen hebben een eigen karakter en een bijzondere kwaliteit. Bergerac staat open voor de toekomst.

"Als je jonge sommeliers in Frankrijk vraagt waar ze Monbazillac als wijn plaatsen, dan zeggen ze dat hij thuis hoort in het rijtje Cadillac en Loupiac, dus de zoete wijnen uit Bordeaux. Monbazillac wordt niet geassocieerd met Bergerac, terwijl het natuurlijk dé zoete wijn van deze streek is, tegenwoordig in combinatie met Saussignac." Zelfs in Frankrijk is de kennis van Bergerac minimaal, zo blijkt uit de woorden van Marie-Pierre Tamagnon van het CIVRB, de overkoepelende organisatie van wijnproducenten.

Bergerac ligt direct ten oosten van Bordeaux en de druivenrassen die ze er gebruiken, zijn in grote lijnen dezelfde. Daardoor wordt Bergerac nogal gemakkelijk als aanhangsel van Bordeaux gezien. Dit tot ongenoegen van de producenten, die er – terecht – grote waarde aan hechten hun eigen identiteit te benadrukken. De wijnen van Bergerac worden gemaakt rond het stadje met dezelfde naam. Dat ligt aan de rivier de Dordogne, in het departement Dordogne. De naam stamt uit de tijd van Napoleon; voordien werd de streek aangeduid als Périgord, een benaming die je nog steeds veel tegenkomt.

EIGEN KARAKTER

De wijngaarden liggen op zowel de noordelijke als de zuidelijke oever

FEITEN & CIJFERS

De zeven belangrijkste druiven van Bergerac:
cabernet sauvignon, cabernet franc, merlot,
malbec, sauvignon blanc, sémillon, muscadelle

Oppervlak wijngaarden:

11.500 hectare

Gemiddelde jaarproductie:

530.000 hl

Aantal producenten:

1000

Aantal handelaren:

150

van de rivier. Door het verschil in ondergrond en expositie geeft dat de wijnen uit de verschillende delen van Bergerac een heel eigen karakter. In totaal telt de streek dertien verschillende appellations, met wijnen die grotendeels worden gemaakt van zeven druivenrassen (zie kader). Je vindt er droge, lichtzoete en liquoreuze witte wijnen, rosé en rood. Gemiddeld is de streek goed voor een jaarlijkse productie van ruim 50 miljoen liter wijn.

Hoewel de klimatologische verschillen tussen Bordeaux en Bergerac niet zo groot lijken, is er in Bergerac, dat verder landinwaarts ligt, wel degelijk sprake van een klimaat met meer continentale trekjes. Dat betekent een groter temperatuurverschil tussen dag en nacht, zeker in de herfstmaanden, waardoor de witte druiven een sterke aromaontwikkeling tonen. In feite moeten we constateren dat wit uit Bergerac (dat er bijna de helft van de wijnen uitmaakt) spannender kan zijn dan uit Bordeaux. En dat is ook de meest logische benadering van Bergerac: de wijnen zijn er gewoon anders en bepaald niet minder dan in Bordeaux.

TRADITIE: BLENDS

Er is in de streek wel gepleit om zich meer aan te sluiten bij Le Sud-Ouest, de wijngebieden van het zuidwesten van Frankrijk. Maar daarvoor is Bergerac toch weer te afwijkend, is de overweging. De meeste andere wijngebieden hebben een eenduidiger imago, door één kleur wijn, met één belangrijke druif. Cahors met zijn rood van malbec, Madiran met zijn tannat, Côtes de Duras met wit van sauvignon blanc. De kracht van Bergerac ligt in de diversiteit, het mengen van de verschillende druiven. Dat is hier wat de Fransen zo mooi het *patri-moine* noemen, zoiets als 'erfgoed'. Feit is wel dat dat alleen niet voldoende is, want het gaat de moderne wijnrinker naast een 'gevoel' toch ook wel degelijk om wat er in de fles zit. En daar wordt gelukkig ook hard aan gewerkt. Bijvoorbeeld in Pécharmant, een van de belangrijkste appellations van rode wijnen van de Bergerac.

MOOI TERROIR

Tijdens een blinde proeverij in Bergerac bleken de wijnen uit Pécharmant zeer goed te scoren. Een verrassend resultaat, omdat deze rode wijn in het verleden nog wel eens rustiek kon zijn. De wijngaarden van

De vatenkelder van Château Laulerie

Pécharmant liggen op de zuidelijke hellingen direct ten noordoosten van het stadje Bergerac, dus op de noordelijke oever van de Dordogne. Omdat zich op de toppen van de heuvels een ijzerhoudende kleilaag bevindt waarop merlot goed gedijt, wordt Pécharmant ook wel eens *petit Pomerol* genoemd. Verder gaat de vergelijking mank, want Pécharmant is een blend van vier rassen: malbec, merlot, cabernet franc en cabernet sauvignon. Daarvan moeten er minstens drie worden gebruikt in de blend. Dit is dan ook een typische Bergeracwijn, een blend van streekeigen druiven die een wijn opleveren met een eigen karakter. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van het mooie, relatief warme terroir – voor witte wijnen is het klimaat hier niet zo geschikt.

IN DE LEUNSTOEL

Uitblinkers in de proeverij zijn Château Corbiac en Domaine du Haut-Pécharmant. Dat laatste domein is al jaren een van de betere van de streek, met wijn die – heel karakteristiek – *souplesse combineert* met karakter. Eigenaar Didier Roches: "We profiteren in Pécharmant van de leeftijd van onze wijngaarden. Na de vorst van 1956 werden de druiven hier aangeplant met een dichtheid van 5000 stokken per hectare, ideaal voor kwaliteit. In latere jaren zijn in andere delen van Bergerac wijngaarden met een veel lagere dichtheid aangeplant. Gelukkig wordt dat inmiddels sinds een jaar of tien weer gecorrigeerd, maar de nieuwe aanplant is nog vrij jong, dus het heeft nog even tijd nodig."

Didier Roches

"Helaas is Pécharmant ook maar klein, met een productie van 15.000 hl per jaar; een luttele 2 miljoen flessen. Omdat de wijn in veel goede restaurants in de omgeving op de kaart staat, komen toeristen hier vaak flessen kopen. Op Haut-Pécharmant bijvoorbeeld wordt meer dan de helft op het domein verkocht. Voor de export blijft zo maar weinig over."

Het beeld bij Château Corbiac is niet anders. Ook hier gaat de meeste wijn van de wijngaard van 16 hectare naar particuliere klanten, vertelt eigenaar Bruno de Corbiac. "We hebben een database met 25.000 particuliere klanten, die de wijn per post kunnen laten bezorgen. Dat werkt heel goed. We maken in Pécharmant rijpe en krachtige wijnen. Pécharmant heeft als voordeel dat het zijn oogst als laatste binnenhaalt; dan zijn alle problemen van de jaargang al bekend. Op die manier zijn er geen verrassingen en kunnen wij die problemen zoveel mogelijk vermijden. Zo gaan we in de leunstoel naar goede wijnen."

ZUID IS VOOR ZOET

Olivier Roches, broer van Didier Roches, heeft namens de familie een bezitting in Saussignac, op de andere, zuidelijke oever van de Dordogne: Château le Tap. "Omdat de grond hier meer kalk bevat en de hellingen meer richting het noorden liggen, is dit deel van de Bergerac totaal anders. Het is veel geschikter voor het maken van witte, deels zoete wijnen, van druiven met edele rotting. Op die manier profiteer je van de overvloedige najaarsmist."

Op de zuidelijke oever van de Dordogne is Saussignac de kleinste van de twee appellations voor zoete wijnen, hier *liquoreux* genoemd. De grootste en bekendste is Monbazillac. Deze bijzondere zoete wijn wordt gemaakt in vijf gemeenten rond het plaatsje Monbazillac, van sémillon, sauvignon blanc en muscadelle. Qua stijl komt Monbazillac overeen met zoete wijnen uit de Bordeaux, zoals Sauternes, maar hij is minder zwaar en rijk, met mooie, spannende zuren. Veel producenten maken niet alleen zoete wijnen, zoals in de Sauternes wel het geval is, maar doen het 'erbij' en zijn er dus niet helemaal afhankelijk van. Saussignac telt zo'n twintig producenten die biologisch werken; een uitzonderlijk hoog aantal.

MENS VERSUS JAARGANG

Château Grande Maison is als een van de weinige domeinen in Monbazillac gespecialiseerd in zoete wijnen. De familie Chabrol, die zelf in de Provence woont, had een passie voor zoet, en besloot een jaar geleden dit mooie domein van 14 hectare over te nemen. Benjamin Chabrol: "We kozen bewust voor Monbazillac. We wilden absoluut

APPELLATIONS VAN BERGERAC

Bergerac

Bergerac is de basisappellation, voor rood, wit (droog) en rosé (Bergerac Rouge, Sec en Rosé). Mag overal in de streek worden gemaakt.

Côtes de Bergerac

Côtes de Bergerac is er, met name bij rood, voor de kwalitatief betere wijnen. Doordat lagere rendementen verplicht zijn, is er sprake van echte terroirwijnen met veel diepgang. Bij de witte wijnen is Côtes de Bergerac iets eenvoudiger en vaak lichtzoet. Omdat de hoeveelheid restsuiker bij deze *moelleux* tussen de 4 en 54 gram kan liggen, is bij dit type wijn een vrij sterke variatie in zoet mogelijk.

Montravel

De appellation Montravel Blanc is een van de mooiste witte wijnen van Bergerac, droog en spannend. Sinds 2001 is er ook Montravel in rood, een appellation die zich de afgelopen jaren heeft bewezen met elegante en tegelijk krachtige wijnen. In de hele streek mogen ook zoete wijnen worden gemaakt: Côtes de Montravel en Haut-Montravel. In principe moet het een lichtzoete wijn zijn (moelleux), maar op aanvraag mag Haut-Montravel ook liquoreux worden gemaakt, als de autoriteiten constateren dat de druiven genoeg suiker hebben.

Pécharmant

De druiven voor wijnen binnen de appellation Pécharmant zijn afkomstig van de heuvels ten noordoosten van Bergerac. Het gaat uitsluitend om rood. Er zijn vier druiven toegestaan (cabernet sauvignon, cabernet franc, merlot, malbec), waarbij het gebruik van drie naar keuze verplicht is.

Rosette

Rosette is een zeer kleine appellation ten noordwesten van de stad Bergerac. Het betreft lichtzoete witte wijnen (moelleux) met een suikergehalte tussen de 25 en 51 gram.

Monbazillac en Saussignac

Monbazillac en Saussignac zijn de appellations voor de zoete wijnen van de heuvels op de zuidelijke oever van de Dordogne. Monbazillac moet minimaal 45 gram restsuiker bevatten; Saussignac minimaal 68 gram. Monbazillac heeft ook een appellation voor Sélection de Grains Nobles, met minimaal 85 gram suiker.

een mooie liquoreux maken; zoet staat voor ons op de eerste plaats. We combineren het met rood en droge witte wijn. In mindere jaren maken we meer droge witte wijn, in mooie jaren meer zoet." Het verschil met Sauternes ligt volgens hem vooral in de invloed van de wijnmaker. "In Monbazillac is de mens belangrijker dan het jaartal; in Sauternes is het jaartal bepalend. De kwaliteit van je werk heeft hier een grotere invloed. Toch hebben we last van de Bordeaux. Als Sauternes een matig jaar heeft, denken consumenten dat de Monbazillac ook een minder jaar heeft, zoals in 2000."

PARIJSE NIEUWLICHTERS

Helemaal aan de westkant van Bergerac, op de noordelijke oever van de Dordogne, ligt Montravel. Net als Pécharmant heeft Montravel zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een wijn met de nodige prestige. Dat is het werk van gedisciplineerde producenten, die een duidelijke scheiding maken in de kwaliteit van hun wijnen; alleen de beste wijnen worden op fles gebracht als Montravel. De wat mindere wijnen gaan onder de appellation Bergerac of eventueel Côtes de Bergerac.

Dat is precies wat ook gebeurt op Château Laulerie, in het hart van de fraaie heuvels van Montravel, bij het dorpje Saint-Méard de Gurçon. De gebroeders Dubard streken hier in de jaren zeventig neer vanuit Parijs en braken met de lokale gewoonte om niet alleen te leven van wijn, maar ook van vee en graan. Ze bottelden zelf hun wijnen: ook ongewoon voor die tijd. Ze werden gezien als Parijse nieuwlichters, maar het was een belangrijke stap in de richting van kwaliteit en is nu voor iedereen de gewoonste zaak van de wereld.

De jongere zus en een van de zoons, die nu de dagelijkse leiding hebben, houden de traditie van innovatie hoog. Door het gebruik van moderne oogstmachines bijvoorbeeld is een betere kwaliteit wijn mogelijk. De oogst kan in de nacht en vroege ochtend plaatsvinden, zodat de druiven perfect koel de tank ingaan; een groot voordeel om het fruit te behouden. Een andere innovatie is de aanplant van malbec; vrij uniek in Bergerac. Hij levert in Montravel wijnen op die wat soepeler en zachter van karakter zijn dan in Cahors; qua kracht en stijl zit de wijn een beetje tussen Merlot en Cabernet in. Gezien de

toenemende interesse in malbec zou het niet vreemd zijn als meer producenten dit voorbeeld volgen.

Benjamin Chabrol

WEG MET MIDDELMATIGHEID

Hoe goed Bergerac kan zijn, laat een vertegenwoordiger van de jonge generatie ons overtuigend zien, in de persoon van David Fourtout van het Château Les Tours des Verdots. Hij staat model voor wat Bergerac nog altijd is: naturel, een streek waar het persoonlijke element nog telt. Zijn wijngaard ligt in het dorpje Conne de Labarde, op het grote plateau ten zuiden en westen van Monbazillac. Er wordt zowel goede rode als witte wijn gemaakt. We zijn onder de indruk van Le Vin 2010, zijn topwijn van cabernet sauvignon, met een zonder meer toepasselijke naam. "Voor ons was 2010 een heel goed jaar", vertelt David. "Mijn beste jaar hier tot nu toe – ik nam het familiedomein over in 1992. Ik kon

David Fourtout

het uitbreiden van 12 naar 45 hectare, want in crisistijd zijn er altijd producenten die wijngaarden willen verkopen. Met dit soort wijnen steek ik mijn nek misschien uit, maar ik geloof erin. Volgens mij is er altijd behoefte aan goede wijn. Sterker, ik denk dat het afgelopen is voor middelmatige wijn, zelfs al is die goedkoop. De wijnrinker wil gewoon een goede, fatsoenlijke wijn."

Kijk, daar geloven wij nou ook in. Dat is de mentaliteit van het moderne Bergerac: de luiken gaan open, je kijkt naar buiten en ziet dat de wereld voor je open ligt. Als je maar iets goeds maakt.

Meer informatie

De meeste producenten en zeker alle goede zijn aangesloten bij de route des vins, een goede manier om zelf Bergerac te ontdekken; zie www.route-des-vins-de-bergerac.com.

In het Maison du Vin kun je de wijnen proeven en kopen: www.vins-bergerac.fr.

TOP 30

De 30 favoriete Bergeracwijnen van Ronald de Groot, ter plekke blind geproefd.

- Château Des Eyssards, Prestige 2010, Bergerac
- Château Grande Maison, Cuvée Sophie 2011, Bergerac
- Château de la Jaubertie, Mirabelle 2011, Bergerac
- Château de la Jaubertie 2012, Bergerac Sec
- Château Tour des Gendres, Anthologia 2010, Bergerac
- Château Tour des Gendres, Contine Périgourdine (Muscadelle) 2011, Bergerac
- Château Des Eyssards 2011, Bergerac
- Les Tours des Verdots 2011, Bergerac
- Château La Rayre 2012, Bergerac rosé
- Château Laulerie 2012, Bergerac rosé
- Château Les Tours des Verdots, Le Vin Cabernet Sauvignon 2010, Côtes de Bergerac
- Masburel 2009, Côtes de Bergerac
- Château Thénac 2009, Côtes de Bergerac
- Château Tour des Gendres, La Gloire de mon Père 2009, Côtes de Bergerac
- Monestier La Tour, Prestige 2009, Côtes de Bergerac
- Château Puy-Servain, Terrement 2007, Haut-Montravel
- Château Bélingard, Moelleux 2010, Monbazillac
- Château Grande Maison, Cuvée du Château 2000, Monbazillac
- Château Les Hauts de Caillevel, Les Brumes 2009, Monbazillac
- Château Vari, Réserve 2005, Monbazillac
- Domaine du Gouyat 2012, Montravel Sec
- Moulin Caresse, Sauvignon Blanc Cent% 2011, Montravel Sec
- Moulin Caresse, Magie D'Automne 2011, Montravel
- Château Puy-Servain, Vieilles Vignes 2010, Montravel
- Château Corbiac 2008, Pécharmant
- L'Ancienne Cure, Jour de Fruit 2011, Pécharmant
- Château Le Tap 2011, Saussignac
- Château Richard, Grand Coup de Coeur 2009, Saussignac
- Château du Rooy, Folly du Rooy 2009, Pécharmant
- Château Laulerie, Malbec 2011, Pécharmant

Deze hele top 30 kunt u zelf ook proeven tijdens onze Perswijn Zomerproeverij op 26 mei (zie p. 67).

Bergerac is anders, maar bepaald niet minder dan Bordeaux